

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sabbota 23. d.

Grudna 1797.

Nro. 102.

Dunej 13. Grudna.

Nih zefarska Svitlost so postavili Prinza Karl sa Poglavarja inu Generala v' Pemskim kraljestvi, tudi so mu isrozhili vishanje vseh soldatskih opravil v' taistim kraljestvi.

Sa obojo Gallizie so naredili eno posebno dverno gosposko, h' kateri slisnio vse opravila; pravde, iuu ofkerblenje vseh, pod Zefarjam stojezheh Polfkeh deshel.

Sa poduzhenje nedolfskih mladenzhov so povolili, de smejo Paterji ordna brumneh shol, to

je Piaristi na Dunaji študente na kofhto jemati, inu v' svojeh sholah posebej uzhiti.

Shpania.

Madrid 9. Listagnoja. Shpanski dvor si na vse vishe persadeva perpraviti Portugalski dvor, de bi mir s' franzosam, poterdil, inu ne dershal s' Anglesam.

Prinz de la Paz je dobil v' sakon eno Prinzefino kraljeviga roda; inu je v' Kraljevo shlah-to gori vsët. On je vezh ministrov is flushbe perpravil, inu druge namesti nih nastavil.

Laslika.

Zisalpinzi so she od polëtja glihali s' rimskim dvoram, de bi ih Papesh sa samasvojo republiko sposnal. Papesh se je branil, inu she le sedaj je slifhat, de im je pervolil. Meseza mali Serpana so pisali narpervizh; al Rimski dvor je sa odgovor le oblubil, de bode pisanje Papeshu v' roke dano. Zisalpinzi pishejo supët meseza veliki Serpana, de mislio eniga ministra v' Rim napötiti sa poslanika, inu de imajo upanje, de bode is Rima napruti en Papeshov poslanik v' Majland stat pershel, de bi se perjasnost med Papesham inu Zisalpinio poterdsila; na to je Rim pustil odgovoriti, de Paposh nesposna ta novo republiko tako dolgo, dokler nebo-de vidil, kaj drugi Krali porezhejo, ker Papeshu

shu se neperstoji druge kraljstva po Evropi prehiteti. Rezh je tedaj obstala notri do meseca Listagnoja; sedaj pa so v' Majlandi ta sklep naredili: „Ako Rimski Oblasnik Pius VI. v' osmih dnevih nepoterdi zisalpinske republike na eno refnizhno inu terdno visho, bode ta Republika dershala sa snamine, de Papesh ozhe vojstvo imeti, inu republika sapove svojim ludem, de naj se per ti prizhi perpravjo na boj [super Rimze. Dano v' Majlandi 5. dan Listag.

To pisanje so poslali v' Rim, inu sraven so pustili dosti soldatov iti pruti meji Papeshove deshele; vanajne novize pravio, de Papesh je zisalpinio sposnal, inu de nebode medlini vojke.

General Bonaparte je pisal Genovesarjam rekozh: „Lubi deshelani! nebom mudil odgovor dati na vashe prashanja, v' katerih na mene sapupanje imate. Vi morete malo mosh v' vashe svetvalishta isbrati, de nebodo dazie prevelike na ludstvo padle. Pet visharjov, 30. starishih, inu 60. mlajthih svetvavzov vam je sadošti. Deshelo rasdelite v' 15, ali 20. okrajn, inu v' 150. ali 200. gosposk. Dajte slednimu kraju svoje sodnike inu perseshene; rasdelite soldate po desheli; tako bode mir, dazie nebodo prevelike, inu praviza bo med vami prebivala. Kar vero inu bogabojezhnost sadene, ni dosti, de nizh super vero nesapovedujete; ampak je treba tako oberniti, de brumni nebodo nepakoja obzhutili, inu de hudobni nebodo prešli, oroshja v' roke. Ni
pravi-

pravizhno poprejshne gospode is oblasti djati. Ako bi gosposke doliterli, bi delali, kar so nekateri nad vami sturili. Le samo taistim gospodam ne dajte oblasti, kateri so popred drugo ravengospodo preganjali, oblast sami na se vlekli, inu niso dershali sami svoje gosposke republike postavo, temuzh preveliko silo delali, inu sami vse poshręti otli; vi imate pridno inu dobro gospodo; sturiti tedaj nji pravizo, jo zhasite, inu le porędne odloznite.

Franzofko.

Parisarfski novizarji govore dosti od prestopa v' Anglio. Shpania inu Holland bodeta pomagala, sto inu potdesęt tavshent mosh je perpravlenih, kateri bodo na vezh krajih na enkrat odrinili, inu vsak od svojiga kraja v' Anglio stopit skuili. Tudi je Thilorier en v' naravfskih ukih skuihen mosh osnanil, de je pot snajdel, vfo vojsko prestavit bres vse sgube inu krivi prelivanja; katero nemorejo branit ne barke, ne shtuki, ne ludje. Namrezh en letajozhi logar, eno perpravo po sraki ali lusti zhes letęti, katera bi dosti velika bila, zelo armado v' London po sraki nositi.

Med franzosam inu med Shvajzarji se nekaj obotavla; poslaniki is shvajzarfskiga mesta Bern so is Parisa domu pognani.

En franzofski general bode shpanske barke perpravlal, katere pojdejo super Anglese.

Med

Med sbranimi moshmi v' sbirališči tih mlaj-
ših supet na dvoje vlezhejo; eni so silniši,
drugi bol mehki. Sieyes je glava tih silniših.

Anglia.

Petnajsti dan Listagnoja so shli sto inu dvaj-
set gospôdov od Parlamenta h' Kralu, inu so
nesli pervolenje k' vojski. Kralu je to silno do-
padlo, ih je pohvalil, de so svešti, inu je djal,
de on sam je perpravljen shivit ali vmreči sa ve-
ro, postave, sojbdnost inu sa kralêstvo.

Nekaj regimentov je poslanih na morski
breg pruti sonzhnemu sahotu, shtirnajst regimen-
tov kojnikov pa je ob jutrajnim bregi tako ra-
stavlenih, de snajo v' 24. urah se vkup sterniti,
ako bode trêba, inu ako bi franzosi oti na su-
ho stopit.

Vjêti hollandiski admiral Vinter je bil v'
zhashti dershan v' mêsti London, sedaj je na svo-
jo poshteno besêdo domú spushen, kêr je ob-
lubil, v' ti vojski né vezh super Anglio flushi-
ti. Barka Nancy ga je odpelala nasaj v' Holland
21. dan Listagnoja.

Lublana

Is Duneja je pershel raslozhik, kateri regi-
menti v' Benedke pojdejo, med timi je tudi nash
regiment Turn, kir ima she en batallion v' Dal-
mazii, oba druga pa pojdeti sedaj na benedsko.
Pred-

Predvzheraj so odrinili kojniki Lobkoviz pruti Gorizi inu benedfskim; regiment goriski to je Rejski gręde tudi kje.

V' Srędo so perfhli Meerfeld Ulani, to je Polski kojniki lesem is Planine; grędo pruti Dunaju nasaj; she nevejo, kam bodo postavljeni. Ti kojniki so bili pred enim mesezam Meszaros Ulani imenovani; sedaj je general Meerfeld nih gospodar, inu se po nega imęni klizhejo; kakor je navada per nas, de se vsakiteri regiment po taistiga generala imęni klizhe, katerimu je od svitliga Zesarja v' last dan.

Bonaparte je shel v' Paris drugi dan Grudna na en pogovor savolo vojske zhes Anglio. Zhes osem dni pride supet nasaj V' Raftadt so en malo v' fkerbi, al se bode mogel mir sa nemfski rajh narediti; sato ker mofhkovitar na to shene, de bi se Rajh nizh ne nazhel, ampak zel ostal; vovk pa nemore sit postati, ako je kosa zela. Pravio, de glihanje se ni sazhelo, ampak sazhętik ima biti desęti dan Grudna, kadar Bonaparte nasaj dojde.

Tukaj po Lublani govore, de morebiti Prajs nebode pervolil v' mir s' nemfskim kraleftvam, inu de je mogozha ena vojska s' nim. Al v' ti ręzhi se nemore nizh stanovitno resnizhniga prerokovat; do sedaj je bol podobno, de bode pervolil, sato ker se saref ve, de je tri poslanike isvolil, kateri v' negovim imeni pojdejo k' gli-

k' glihanju v' Raftadt, ti trije so minister Jakobi, Görz, inn Dohm.

V' nedelo je peršhel is Duneja Flügeldjuntant svitliga Zesarja, je pernefel pišma na nashe generale; na te pišma je poslan en tekarsa generalam Mak, kateri je uni dan šhel na en pogovor s' franzoskimi generali v' Majland; tekarsu bode dunajške poveľa isrozhil, inu po tem pojdešo nashi notri v' Benetzhio.

Is Duneja je v' zhetertek peršhlo povele, de grenaterški batallioni nebodo vezh sami posebej; ampak sledni grenaterji pridejo k' svojim regimentam, bodo pod povelam svojiga lastniga Oberstarja stali, inu vsaki rasdelek grenaterjov bode r' regimentam sdrushen, kakor je bilo v' navadi nekidan po prajsovski vojski.

Tukaj pravio, de bodo novi logarji narejeni v' Salzburškim inu na Pemsškim, kamer pojde dosti batallionov od tod,

Povędanje od slovenškiga jesika.

Slovenzi so se nekidaj med seboj lubili, kufhovali, inu objemali; kader so eden drugiga sřezhali. Krajnez posdravi svojiga sošęda, kader mu v' roko sęshe, inu rezhe; Bog te spri-mi!

Ta navada more silno stara biti, sato ker beseda te perjasnošti pride od sperjemanja. Per-jas-

asnost stara beseda, tedaj tudi sperjamanje kase veliko starost od nekida, ker perjasnost je od perjavanja.

De se dan danafni vezh ne kufhnejo, so morebit nad tem krivi, nekateri tefni nauki hudo - sumnih ludi.

Navada je bila, de nekiteri so bili med seboj posebni perjatli, inu take perjatle je mashnik v' zerkvi shęgnal inu svesal, de je perjasnost bol dershana inu mozna bila.

Sakonfska lubęsen je bila nepremakliva, stanovitna, inu popolnoma svesta. Od tega morebit pride, de danafhniga dneva malo vęmo, kaj fe pravi nad sheno sumen biti, sato ker ni bilo perloshnosti hudo sumniti nad svestemi shenami.

Vmerli so v' Lublant.

13. dan Gudna.

Jęra Kastelka, vedova, 60. l. v' blatni vafi
Nro. 133.

15. dan.

Martin Meshem, najęmni kozhiash, 49. l. per
usmilenih.

16. dan.

Sin Mihela Gold v' potrebi kerfhen, na pred-
męsti Nro. 29.

NB. Perhodno frędo nebudemo noviz delili; ker ni zhafa ih natiskat savolo Boshizhnih prasnikov.